

Til Kultur – og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Drammen, 13. april 2007

Høringsuttalelse Bibliotekreform 2014

Kulturforbundet er glade over at en bibliotekreform er på trappene. Vi har gjennomgått høringsdokumentet og synes det meste er svært positivt. Det er et omfattende og grundig arbeid som ligger bak. De punktene vi ikke kommenterer, gir vi vår tilslutning til.

Generelt

Biblioteket er en viktig samfunnsinstitusjon. Det er viktig demokratisk virkemiddel som må ivaretas og videreutvikles. Bibliotekreform 2014 gir et godt, helhetlig bilde av dagens norske bibliotekvesen. Samtidig gir den håp om en positiv utvikling med større politiske visjoner og satsing på bibliotek. Her er mange gode og viktige tiltak som det er lett å slutte seg til. Dersom tiltakene i utredningen blir gjennomført, vil det være av stor betydning og gi sektoren et hardt tiltrengt løft.

Kulturforbundet slutter seg helt til at ”hovedutfordringen for bibliotekreformen vil være å gå fra et tradisjonelt, samlingsorientert bibliotek med fokus på interne systemer til reell brukerfokusering, et sterkere biblioteknettverk og felles digitale bibliotek.”

Reformens kritiske punkt, slik vi ser det, er den politiske og økonomiske forankringen dette dokumentet har eller ikke har. Gode hensikter må ha politisk tyngde og det er viktig hvilken status denne reformen får til slutt. Kulturforbundet ser en stor utfordring i å sikre politisk eierskap til reformen. Bibliotekene befinner seg i to departementer, Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet og tre forvaltningsnivåer. Det er ønskelig og viktig med god samhandling mellom disse slik at utredningen får den politiske tyngde og medfølgende økonomi som er nødvendig for gjennomføringen av tiltakene. Vi mener det er viktig at reformen skal omfatte en samlet biblioteksektor med fag-, fylkes- og folkebibliotek. For å styrke sektoren som helhet, er det viktig med nært samarbeid og helhetstenkning i biblioteknettverksarbeidet. For å utvikle biblioteket som læringsarena er det også viktig med en ansvarsavklaring og samarbeid mellom departementene.

Utredningen peker på noen vesentlige faktorer for hvorvidt biblioteket lykkes med sitt samfunnsoppdrag. Bibliotekenes status hos brukerne og ikke minst hos politikere er avhengig av kjennskap til hvilke tilbud bibliotekene tilbyr. Markedsføring og merkevaretenkning har vært lite framme i bibliotekene.

Leder:
Lena Hillestad
Strømliveien 31
3047 Drammen
Tlf. 480 40 940
E-post:
1 lena.hillestad@kulturforbundet.no
et.no

Bibliotekenes tilgjengelighet i et samfunn som går mot stadig mer døgnåpne tilbud tilsier at her må noe gjøres. Vi er likevel usikre på om konsolidering er veien å gå.

Begrepet Norgesbiblioteket er strålende! Det er fremdeles store forskjeller på bibliotek rundt i Norge og her kan det ligge en mulighet til større grad av helhetstenkning og optimalisering av bibliotekenes tilbud, ikke minst nettbaserte tjenester. Sømløshet må være et absolutt mål.

ABMs rolle er ikke blitt tydeligere i høringsdokumentet. Vi mener ABM bør ha en sentral rolle i forhold til forhandlinger, utvikling av standarder, nettportaler, konsortieavtaler med mer.

Kommentarer til strategier og tiltak:

Målområde 1 - Innhold og tjenester

1.1 Tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester

Samfunnsutviklingen er slik at vi er stadig mer avhengig av tilgang til alle slags nettbaserte tjenester. Forskjellene i samfunnet mellom de som har tilgang til og kan benytte seg av teknologien og de som ikke kan, vil øke. Her kan biblioteket bidra til å utjevne forskjellene. Det er en viktig demokratisk funksjon.

Norsk digitalt bibliotek har en viktig oppgave i å legge til rette for utvikling av felles digitale tjenester til beste for befolkningen. Vi ser allerede hvilke muligheter som kan åpne seg dersom Felles lånekort blir videreutviklet og vi får flere felles løsninger. Det er viktig at gode ordninger som Felles lånekort, sømløse kataloger mellom alle norske bibliotek og de andre mulighetene som skisseres i utredningen ikke blir overlatt til systemleverandørene. Det må styres av andre som ikke har kommersielle interesser i tiltaket. Det er viktig at fag- og folkebibliotek sees i sammenheng her.

Kostnader til lisenser og vederlagsordninger er i dag et økonomisk problem som gjør at materialet bare er tilgjengelig for få brukere. Vi slutter oss helt til at dette må være et satsingspunkt.

Kulturforbundet ønsker å påpeke at det også er et enormt potensial for å utvikle og formidle kulturtilbud/-uttrykk via ny teknologi.

1.2 Digitalisere viktige innholdsressurser

1.3 Utvikle nye digitale tjenester

At bibliotekene skal være tidlig ute med utvikling av nye digitale tjenester er selvsagt. Publikum har også en forventning om at bibliotekene som kunnskapsbedrifter skal være langt framme når det gjelder utvikling og tilgang til nettbaserte tjenester.

1.4 Videreutvikle biblioteket som læringsarena og læringsressurs

Kulturforbundet er enig i alt som står under punktet. Men vi ønsker å presisere at det er viktig å se alle typer bibliotek under dette punktet, også folkebibliotek. Vi vil sannsynligvis også få flere sambibliotek etter modell av Drammensbiblioteket der flere typer bibliotek går sammen og danner et nytt, felles bibliotek og der alle medietyper er tilgjengelig for alle brukere. Dette vil skje lokalt. Vi er usikre på om det da vil være nok med et samarbeid på nasjonalt plan mellom bibliotek- og utdanningsmyndighetene.

eNorge 2009 forutsetter bibliotekenes medvirkning i gjennomføringen. Dette kan medføre både økonomiske, tekniske og kompetansemessige utfordringer for bibliotekene.

1.5 Videreutvikle kultur- og litteraturformidlingen i bibliotekene

Dette forutsetter grei tilgang til et fysisk bibliotek i nærmiljøet. Her ligger mange spennende muligheter for samarbeid med forfattere, foreninger og andre.

1.6 Styrke bibliotekene som bidragsyttere til inkludering, integrering og kulturelt mangfold

Målformuleringen beskriver godt hvor viktig dette punktet er. Det forutsetter også tilgang til et fysisk bibliotek i nærområdet.

1.7 Styrke bibliotek tjenestene i fengslene

Dette er et viktig punkt! Mange innsatte er lite lesekyndige. De har derfor fått mangelfull tilgang på informasjon som er nødvendig for å fungere i det norske samfunnet. Tilgang til informasjon er viktig for å få de tilbake til normalt samfunnsliv. Utlånstillene viser at her er det gode muligheter for å nå fram med alle sider av bibliotekenes tilbud. Det er viktig at fengselsbibliotekene også har kulturtilbud.

Målområde 2 - Norgesbiblioteket – Struktur og organisering

2.1 Styrke og utvikle de organisatoriske enhetene i Norgesbiblioteket

Konsolidering foreslås som et middel for å gi sterkere og mer kompetente bibliotek. Kulturforbundet tror ikke det er veien å gå. Vi mener at erfaringene fra den nylig gjennomførte museumsreformen viser at det ikke var så vellykket som forutsatt. Konsolideringen av museene har medført veldig mye administrasjon, rapportering, flere enheter som skal vedlikeholdes, og avstand til ansatte, for å nevne noe. Eierskapet til museene er også annerledes enn til bibliotekene. I følge bibliotekloven skal hver kommune ha et folkebibliotek. Hvordan en konsolidering er tenkt løst i forhold til lokalt selvstyre og økonomi, er noe uklart.

Det er riktig å sette fokus på gode bibliotek tjenester og sterkere kompetansemiljøer. Kulturforbundet er enig i at det er behov for økt samarbeid og bedre samordning av bibliotekenes tjenester og rutiner: Serviceerklæringer,

låneregler, fakturering/erstatning er eksempler på områder der det er mye å spare på felles løsninger. Det vil også gi publikum forståelse av at det er et Norgesbibliotek og ikke et fragmentert bibliotekvesen med mange lokale varianter.

At drift og utvikling av tjenester henger sammen og må utvikles i samarbeid mellom flere bibliotek, betyr ikke nødvendigvis at dette må være konsoliderte bibliotek. Andre former for samhandling må også vurderes. Ansvars-/temafordeling, samarbeid om utviklingsprosjekter, nettsteder, lånekort med mer kan godt ivaretas med dagens eierstruktur. Fylkesbibliotekene har en viktig rolle her med kompetanseheving, koordinering og gode innspill. Vi tror det er viktig at alle bibliotek bidrar også i utviklingsprosjekter.

I utredningen vises det til hvilke deler et bibliotek skal romme. Dette betyr at det må være et fysisk bibliotek lett tilgjengelig. Selv om konsolidering ikke behøver å bety at lokale bibliotek forsvinner, finner vi det riktig å påpeke hvor viktig de lokale bibliotekene er. Selv om de tilsynelatende er for små til å gi gode tjenester.

Vi forutsetter at ordningen med bokbusser videreføres.

2.2 Videreutvikle det fysiske biblioteket

Forskjellene er store mellom bibliotek og hvilke tjenester de har mulighet til å tilby. Liten stillingsressurs og dårlige lokaler kan bidra til dårlig bibliotektilbud i enkelte kommuner. I høringsdokumentet er nevnt samlokalisering eller felles løsninger med arkiv eller museer. Vi mener det også kan vurderes samarbeid med andre virksomheter som for eksempel servicetorg, kino, kulturhus og liknende. Her bør det også kunne prøves ordninger med ansettelsesforhold til flere av de samarbeidende kulturinstitusjonene.

2.3 Utvikle et brukerorientert og samarbeidende Norgesbibliotek

”Befolkningen skal ha god kunnskap om tilgjengelige bibliotektenester”. Dette er et viktig poeng. Her er lite gjort. Det er viktig å være bevisst på at vi nå må flytte fokus fra interne rutiner og samlingsutvikling over til brukerne. Bibliotekets tjenester har vært hemmelige alt for lenge.

Bibliotek som merkevare er en stor utfordring. Det betyr en felles visjon. Gode tjenester som få vet om, har ikke livets rett over tid. Vi må tenke i retning av salg og hvordan vi kan vise fram hva vi har å tilby. Norgesbiblioteket som et enhetlig og samlet begrep er en god metode til å gjøre profilering enkelt.

2.4 Utvikle redskaper og metoder til evaluering og kvalitetsheving av virksomheten i bibliotekene

Detter er et veldig viktig punkt for å finne ut om bibliotekets utforming og tjenester fungerer som ønsket. Det forutsetter også vilje til nytenking. Vi må våge å se på oss selv med kritiske øyne.

Målområde 3 - Kompetanse og forskning

3.1 Fornye den samlede kompetansen i biblioteksektoren

Som kunnskapsbedrift, må biblioteket alltid være aktivt for å få ny kompetanse. Kulturforbundet tror det er riktig at biblioteket har flere yrkesgrupper som kan utfylle hverandre når det gjelder å yte gode tjenester. Hospitering både innen- og utenlands vil være nyttig for alle ansatte. Nye impulser og større forståelse av bibliotekverdenen som tas med hjem, kan gjøre mye for egen arbeidsplass.

3.2 Støtte faglig utvikling og kunnskapsdeling på tvers av og innenfor de ulike bibliotekfaglige områdene, og som ABM-samarbeid

Kulturforbundet tror på tverrfaglig kunnskapsutvikling. Vi tror også at forskjellige nettverksgrupper er viktig. Det bør være mulig å få til også uten konsoliderte bibliotek.

Med vennlig hilsen
for Kulturforbundet

Lena Hillestad
Leder